

Op de vlucht in mei 1940

Elie DE MOL

Aansluitend bij de extra-editie van Gerardimontium verschenen op 3 september 2004 onder het thema "Losse terugblikken op Geraardsbergen tijdens de ongeluksjaren 1940-1945", vertelt Elie de Mol in deze bijdrage zijn wedervaren als zeventienjarige knaap gedurende een tien dagen durende vlucht voor het oprukkende Duitse leger in mei 1940.

Zoals vermeld in voornoemde publicatie, behoorde ik tot de mannen van 16 tot 35 jaar (!) die opgeroepen werden om deel uit te maken van het reserveleger.

Een paar dagen na de inval van de Duitsers op 10 mei 1940 bracht de veldwachter van Onkerzele ons het bericht dat we ons beiden, mijn broer en ik, klaar moesten maken om de daaropvolgende dag om 8.30 uur te vertrekken naar Poperinge. Al de opgeroepen van Onkerzele dienden samen te komen in het centrum van het dorp aan de woning van de toenmalige burgemeester Petrus Peerts, vader van de laatste burgemeester van Onkerzele, Raoul Peerts en grootvader van Micheline Peerts die er thans nog met haar gezin gevestigd is.

We werden weggebracht met vrachtwagens, weliswaar overdekt maar zonder zitplaatsen. We kwamen in Poperinge terecht in de grootste wanorde waar geen enkele officiële instantie, noch het stadsbestuur, noch de politie, noch militairen ons konden inlichten.

Na twee nachten te hebben doorgebracht in de kerk van Poperinge, spraken we onder mekaar af om te pogen naar huis terug te keren. Zes vrienden verklaarden zich akkoord: De Smedt Benoni, Breynaert André, Duffeleer Albéric, Neckebroeck Richard, mijn broer De Mol Michel en ikzelf. We vertrokken in de tegengestelde richting van een massa vluchtelingen, te voet naar Komen waar we goed werden opgevangen in het gezin van mijn oom en tante. We kregen er alle zes slaapgelegenheid, werden goed gevoed en ontvingen de nodige zorgen.

Na een paar dagen deden geruchten de ronde dat al de opgeroepen

moesten vertrekken naar Nice of Rouen. In het station van Komen zou een goederentrein aankomen met bestemming Frankrijk, wat ook gebeurde. We stapten in de trein die, na enkele kilometers te hebben afgelegd, stopte in Comines-France. Niemand kon ons inlichten over wat er aan de hand was. We zijn gedurende zes uur in die trein blijven zitten, trein die maar niet in beweging kwam. Na meermaals te zijn uitgestapt, stelden we uiteindelijk vast dat de locomotief verdwenen was. Noodgedwongen zijn we dan maar afgestapt om te voet naar Poperinge terug te keren. De stad was vol vluchtelingen en er was geen slaapgelegenheid meer. We keerden een vijftal kilometer op onze stappen terug en vonden in een grote schuur buiten de stad toch nog een plaatsje om te slapen en nieuwe moed en gedachten te winnen voor de volgende dag.

We besloten dan naar huis terug te keren, de grote steden te vermijden en zoveel mogelijk de binnenwegen te nemen uit vrees mogelijk te worden aangehouden. Op een bepaalde plaats stelden we vast dat de bruggen over de Leie vernield waren zodat we de rivieroever dienden te volgen, richting Gent. Een paar nachten brachten we door in de schuur van twee boerderijen tot we uiteindelijk in Gent aankwamen, waar nog één brug niet was opgeblazen. Tot overmaat van tegenslag werden we een honderdtal meter voor die brug tegengehouden met de melding dat ook deze binnen een paar minuten in de lucht zou vliegen, wat ook gebeurde. Wat nu gedaan! We zochten een oplossing en plots merkten we in de omgeving een bootje op het water. Een na een zijn we erin gesprongen wat eigenlijk

zeer gevaarlijk was, en vaarden naar de overzijde. Een in de oever vast geankerde metalen ladder hielp ons voet aan de grond te krijgen aan de overkant. Met nieuwe moed stapten we op, richting Geraardsbergen. In Kwatrecht werden we door de Duitsers aangehouden en tegen een muur geplaatst met het aangezicht naar die muur gericht, tot een officier ons opdracht gaf te helpen bij het vullen van een diepe put in het midden van de straat. Daarna trokken we samen met andere arrestanten onder begeleiding van twee soldaten per fiets, naar Aalst. Van enige rust onderweg of een glaasje water vanwege omstanders was geen sprake. We werden er opgesloten in de Pupillenschool die reeds bomvol stak. Hierdoor moesten we op de zolder een plaats zoeken. We kregen een stuk droog brood en een glas water. Het werd ons verboden gebruik te maken van de toiletten, wat tot gevolg had dat wij ons, bij het naar beneden komen, op de trappen een weg moesten banen tussen uitwerpselen en urine...

Tussen de gesprekken door vernamen we dat reeds enkele geïnterneerden waren vrijgelaten na tussenkomst van hun burgemeester. Op listige wijze hebben wij onze burgemeester op de hoogte kunnen brengen van onze opsluiting. Hij is onmiddellijk tussengekomen en is erin geslaagd ons vrij te krijgen.

Zo snel we konden zijn we richting Onkerzele gestapt. Aan de grens van Idegem met Onkerzele doorwaadden we de Dender. Deze stond immers zo goed als droog. Dan bereikten we, via *De Gaver*, Onkerzele waar we door onze ouders, familieleden, burens en vrienden uitbundig werden verwelkomd. Wie onfortuinlijk was, geraakte wel over de Franse grens maar kwam pas enkele maanden later thuis...

(!) In bedoelde publicatie staat op p. 3 verkeerdelijk "17 tot 35" jaar.